

Minnen från 1958 – en idyllisk VM-sommar

På radion spelade man "Vi hänger med" eller "Vi kommer tillbaka" med fotbollsspelaren Lennart "Nacka" Skoglund som sångare. Låtarna handlade om det fotbolls-VM som skulle gå i Sverige och som skulle bli en sådan succé. Och även i Halmstad kom sommaren 1958 till stor del att präglas av just fotbolls-VM.

VÅR HISTORISKA STAD

– Halmstad som det en gång var
Läs hela serien på:
hallandsposten.se/familj/varhistoriskastad

Ur HP 9 juni 1958

Örjans vall hade utsetts till en av VM-arenorna under gruppspelet och hemmaplan för Nordirland. "Här kan vi inte annat än trivas", sade nordirländska fotbollslandslagets lagledare Peter Doherty då laget den 2 juni hälsades välkomna till Tylöhus som skulle bli deras förläggning. Solen sken från en molnfri himmel och Tylöbukten visade upp sig i all sin skönhet. "Det här är nog den vackraste platsen jag har sett", utbrast målvakten Harry Gregg. Han var lagets största stjärna och beskrevs som världens dyraste målvakt efter en hög transfersumma då han hade värvats till Manchester United.

EN ANNAN KÄNDIS i laget var Tottenham mittfältare Danny Blanchflower, ibland beskriven som en av de bästa genom tiderna i den engelska ligan. Trots flera duktiga spelare var det dock en sensation att

pel på Rådhuset. Den nordirländska gruppen uppträdde mycket avspänt, vänligt och artigt. Spelarna hade en förvånansvärt öppen attityd mot både pressen och Halmstadborna som gärna fick titta på deras träningar. De blev oerhört populära i sin tillfälliga hemstad.

Två matcher spelades på Örjans vall. I den första besegrades Tjeckoslovakien och i den senare förlorade man mot Argentina. Den sista matchen i Halmstad kunde ha slutat riktigt illa. En ståplatsläktare kollapsade nämligen och ett stort antal personer föll ner på marken. Som tur var skadades ingen allvarligt.

Matcherna på Örjans vall lockade 10 467 respektive 14 174 entusiastiska åskådare. För min far, Inge Bergenek, blev matchen mot Tjeckoslovakien den sista fotbollsmatchen han såg "live". Han hävdade sedan att det inte fanns någon anledning att titta på vanlig svensk seriefotboll när han hade sett riktiga världsstjärnor som Harry Gregg spela.

Efter ett omspel kunde Nordirland gå vidare till kvartsfinal där de förlorade och fick åka hem. När de efter gruppspelet lämnade förläggningen på Tylöhus skrev laget

Bild: SVENSK FLYGHISTORISK FÖRENING
INGICK I FLYGFLÖTTILJEN. A 32A Lansen – med F14:s märkning – uppställd vid Pilagård, en av gårdarna utmed vägen mellan Vapnå och Halmstad.

Bild: VYKORT UR GAMLA HALMSTADS SAMLINGAR
VACKER VY. "Det här är nog den vackraste platsen jag har sett", utbrast den irländske målvakten Harry Gregg när såg ut över Tylöbukten första gången.

Den nordirländska gruppen uppträdde mycket avspänt, vänligt och artigt.

ett brev där man uttryckte följande: "The Northern Ireland officials and players, before leaving Tylösand, would like to say a sincere thank you to the local people. Since our arrival in Sweden we have received nothing but kindness. The good folk of Halmstad and Tylösand especially have made us feel completely at home for which we are deeply grateful."

Kunde Halmstadborna sitta hemma framför tv:n och titta på VM? Nej, egentligen inte. Halmstadsändaren i Slättåkra startade först i december det här året. Ett fåtal hem hade höga tv-antennar och kunde ta in dansk tv men för de flesta var det radion med Lennart Hylands referat som gällde.

UNGEFÄR SAMTIDIGT SOM fotbolls-VM pågick i Halmstad inträffade en annan riktigt stor händelse. Linjeflyg startade en flyglinje Stockholm–Jönköping–Halmstad. Den 16 juni genomfördes en provflygning till Halmstad. Trafiken skulle starta en vecka senare. När Linjeflygs DC 3:a för första gången flög in mot Halmstad eskorteras planet av flera Lansenplan från F 14. Många nyfikna hade också åkt ut bara för att titta.

Passagerare på den här turen var skådespelaren Elof Ahrle med familj, som brukade tillbringa somrarna i Haverdal. Elof tyckte att möjligheten att flyga till Halmstad var fantastisk. Resan tog bara

två timmar jämfört med cirka åtta timmar med tåg. Faciliteterna på flygplatsen var dock mycket begränsade. Terminalen bestod av en liten, enkel byggnad som låg i en väldigt lantlig miljö. Staden hade skapat en parkeringsplats för resenärernas bilar. Tidtabellen var lagd så att det var enkelt att flyga över dagen till Stockholm.

Den 12 augusti störtade ett av F 14:s stridsflygplan typ Lansen vid Nyårsåsen. Planet hade legat under inflygning till flygplatsen då motorerna stannade. Piloten hade radiokontakt med marken och fick order om att hoppa med sin fallskärm. Han sköt ut sig från endast 450 meters höjd men klarade ändå hoppet relativt bra. Det här var den andra olyckan med ett Lansenplan i Halmstad det här året. Vid den här tiden hade Sverige ett mycket stort flygvapen och piloterna tränades under väldigt tuffa förhållanden. Olyckor var inte ovanliga.

Just flygflottiljens existens diskuterades det här året. Bullret från flygplanen hade ökat betydligt sedan flottiljen skapades 1944. Halmstadborna ville bli av med den och politiker från staden uppvaktade till och med regeringen och bad dem avveckla F 14. Det var bara de berörda fackliga organisationerna som ville behålla stridsflyget. Senare under hösten lade flygvapenchefen fram ett förslag om att avveckla den flygande verksamheten på F 14 och ersätta den med utbildningsplatser.

Vädret i början av juli var bra men sedan kom lågtrycken. Många turister sökte sig då till innerstaden. Eftersom väldigt många körde egen bil innebar detta kaos på det gatunät som hade ritats upp efter branden 1619. När många cirklade runt

Bild: SVERIGES FOTBOLLSHISTORIKER OCH STATISTIKER
GLADA HERRAR. På Örjans vall utbyter Nordirlands lagkapten Danny Blanchflower standar med sin argentinske kollega. Skyrd bakom den argentinske spelaren är den svenske domaren Sten Ahlner.

och letade efter parkeringsplatser korkade gatorna igen helt. Den 25 juli var situationen så besvärlig att turisterna började spontanparkera på Stora torg. Polisen bötfällde dem inte, väl medvetna om att alla stadens parkeringsplatser var överfulla. När vi i efterhand ifrågasätter hur dåtidens politiker tänkte då de breddade gator och byggde parkeringar bör vi ha i åtanke att de försökte hantera en situation som hade blivit ohållbar.

Halmstad år 1958 var en idyll.

Den gamla bebyggelsen fanns till stor del kvar i centrum liksom den gamla tidens affärsliv med många specialiserade små affärer. Innerstadens hus rymde många lägenheter där inte minst barnfamiljer bodde. Miljön var väldigt levande, och folk rörde sig också ute på stan på ett annat sätt.

ARBETSLÖSHETEN VAR LÅG och tryggheten upplevdes som stor. Sjukvården hade de senaste tio åren gjort stora framsteg. Sjukdo-

mar som tbc och polio höll på att elimineras. Många kände 1958 att de levde i den bästa av världar. Få anade att några år senare skulle tv:n, varuhusen, hussaneringar och nya trafiksystem radikalt ändra förutsättningarna för livet i Halmstads centrum. En stad är ständigt i rörelse.

Fotnot. Stort tack till Olle Jensen och Egon Edström, som har hjälpt till att hitta bilderna med fotbollsrespektive flygtema.

ANDERS BERGENEK

Skribenten är aktiv i **Föreningen Gamla Halmstad**. Mer lokalhistoria hittar du på gamlahalmstad.se och på Facebook/gamlahalmstad.

Bild: SVENSK FLYGHISTORISK FÖRENING
MINDRE ÄN I DAG. Linjeflygs första flygstationsbyggnad i Halmstad, vid Karlsrovägen.